

Τίτλος: Η δυναμική της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και η συμβολή της στην ανθεκτικότητα των κοινωνιών

- Έχοντας διασχίσει μια δεκαετία οικονομικής κρίσης και με τον πλανήτη να μαστίζεται τα τελευταία χρόνια από την πανδημία, **οφείλουμε πλέον να κοιτάξουμε προς το μέλλον και να επικεντρωθούμε στην ανθεκτικότητα της οικονομίας και της κοινωνίας**, ελπίζοντας βέβαια, ότι η Μετα-Κοβιντ εποχή δεν είναι μακριά.

Στην Περιφέρειά Αττικής, αντιμετωπίζοντας την κοσμοϊστορική Υγειονομική Κρίση με οξύτατα ανατακλαστικά από την πρώτη μέρα, προσπαθούμε σκληρά να εξισορροπήσουμε τις προτεραιότητες και να ανταποκριθούμε στο Επείγον .

Διαπιστώσαμε όμως ανάγλυφα, ότι απαιτούνται πλέον στη χώρα νέες προσεγγίσεις, και αλλαγές στον τρόπο χάραξης πολιτικών και στις διαδικασίες εφαρμογής τους, για να προασπίσουμε ακόμη και το βασικό.

Την ίδια τη ζωή των πολιτών, αλλά και το αίσθημα ασφάλειας των κοινωνιών μας.

- Η **οικοδόμηση ενός βιώσιμου μέλλοντος** βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντός μας στην Περιφέρεια Αττικής.

Μια περιφέρεια που **παράγει το 48% του εθνικού ΑΕΠ** και όπου **ζει το 36% του πληθυσμού της Ελλάδας**, με δραστηριότητα σε όλους σχεδόν τους τομείς της οικονομίας.

Ως εκ τούτου, η ικανότητα της Περιφέρειας να εφαρμόζει αποτελεσματικά δημόσιες πολιτικές σε διάφορους τομείς είναι υψίστης σημασίας και απαιτεί **ενίσχυση των μηχανισμών συνεργασίας τόσο με το κεντρικό κράτος όσο και με τους Δήμους**.

Ωστόσο, οι Περιφέρειες **δεν συμμετέχουν στον επιθυμητό βαθμό, στον σχεδιασμό και την αξιολόγηση των εθνικών πολιτικών** που σχετίζονται με τις αντίστοιχες περιφερειακές αρμοδιότητες. Και αυτό το εκφράσαμε, το θέσαμε υπόψιν των αρμοδίων, και το αξιολογήσαμε αυστηρά, στην περίοδο της παρατεταμένης πανδημικής κρίσης, όπου δεν υπήρχαν περιθώρια αναμονής ή αργοπορίας.

Όμως η μη συμμετοχή των Περιφερειών στο σχεδιασμό των εθνικών πολιτικών, είναι εμφανής εμφανές στη διαδικασία **ενσωμάτωσης της στρατηγικής ανάπτυξης προοπτικών και του ψηφιακού μετασχηματισμού**, που έχουν τεθεί ως σημαντικοί μεταρρυθμιστικοί στόχοι για την Περιφέρεια Αττικής.

Ο **συντονισμός με την κεντρική κυβέρνηση** αντιμετωπίζει μεγάλες προκλήσεις καθώς δεν υπάρχουν επαρκείς τυποποιημένες διαδικασίες σχετικά με τη **χάραξη και διάδοση των πολιτικών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο**, ούτε κοινά πρότυπα και εργαλεία εφαρμογής και ανατροφοδότησης.

- Η Περιφέρεια Αττικής εργάζεται με γνώμονα την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των στρατηγικών που εφαρμόζει.

Ενσωματώνει **καινοτόμες λύσεις στις στρατηγικές** της και καταβάλει όπου είναι δυνατό, την απαραίτητη προσπάθεια για **να συλλέγει και να αναλύει στοιχεία ως προς την υπάρχουσα κατάσταση**, τη πρόοδο των παρεμβάσεων και την μελέτη των μελλοντικών προοπτικών.

Διαφορετικά, θα παίρναμε αποφάσεις στα τυφλά και θα αναλαμβάναμε ασυντόνιστες πρωτοβουλίες. Για να πετύχει όμως αυτή η προσέγγιση, **χρειαζόμαστε ξεκάθαρα ενισχυμένο συντονισμό με την κεντρική κυβέρνηση**, ενώ από την πλευρά μας πρέπει να εξασφαλίσουμε **συντονισμό με τους δήμους**.

- **Χαρακτηριστικό παράδειγμα** όπου η έλλειψη συντονισμού μεταξύ τοπικής και κεντρικής κυβέρνησης δημιουργεί σημαντικά προβλήματα στη διακυβέρνηση είναι ο **τομέας του ψηφιακού μετασχηματισμού**, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή «έξυπνων» πολιτικών και την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών που απευθύνονται σε πολίτες και επιχειρήσεις.

Οι Δήμοι τις περισσότερες φορές σχεδιάζουν και εφαρμόζουν πρωτοβουλίες για να καταστήσουν **την πόλη πιο «έξυπνη»** καθώς και ψηφιακές υπηρεσίες για τους πολίτες, χωρίς όμως να ακολουθούν κάποιες κεντρικές κατευθυντήριες γραμμές ή πρότυπα.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα μια μη ομοιογενή προσέγγιση, η οποία συχνά **επηρεάζει την εμπειρία των πολιτών** και συνεπάγεται **υψηλότερο κόστος** υποστήριξης και συντήρησης .

- Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, στην Περιφέρεια Αττικής έχουμε δεσμευτεί να εργαστούμε για την επίτευξη μιας αποτελεσματικής και αποδοτικής πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και να εφαρμόσουμε όλες τις επιστημονικές μεθόδους για το σκοπό αυτό.

Κοιτάζοντας το μέλλον, **επισημαίνουμε διαρκώς την ανάγκη ενίσχυσης των μηχανισμών συνεργασίας** με την κεντρική διοίκηση για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών, ως τον μόνο τρόπο **επίτευξης της ανθεκτικότητας**.

- Η προσέγγισή μας αντιμετωπίζει ωστόσο μια **σειρά προβλημάτων**, τα οποία αντανακλώνται σε διάφορους τομείς πολιτικής. Συγκεκριμένα:

Η Περιφέρεια Αττικής **εκτείνεται σε 3,8 χλμ² και 66 Δήμους** στους οποίους ζει πληθυσμός **3,8 εκατομμύρια κατοίκων**. Μετά τη μεταρρύθμιση του 2010 («Καλλικράτης»), σημαντικός αριθμός αρμοδιοτήτων της κεντρικής διοίκησης **έχει μεταφερθεί στις Περιφέρειες**.

Ο αναμενόμενος αντίκτυπος από την **υλοποίηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας** είναι πολύ σημαντικός. Από το σύνολο των έργων που θα υλοποιηθούν αναμένεται ότι θα επηρεαστούν βασικοί τομείς της οικονομίας. Τα καινοτόμα συστήματα διακυβέρνησης μπορούν λοιπόν να αποτελέσουν σημαντική πηγή αύξησης της παραγωγικότητας, εξοικονόμησης κόστους αλλά και βελτίωσης της ποιότητας των αποτελεσμάτων. Ως εκ τούτου, **η ικανότητα των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης να προσαρμοστούν στις μελλοντικές προκλήσεις θεωρείται από την Περιφέρεια Αττικής ως κρίσιμο στοιχείο ανθεκτικότητας**.

Όσον αφορά τις πολιτικές ψηφιακού μετασχηματισμού και τις ψηφιακές υπηρεσίες, **η έλλειψη συντονισμού και ομοιογένειας επηρεάζει αρκετούς τομείς**, όπως η ηλεκτρονική διακυβέρνηση, η αδειοδότηση των επιχειρήσεων, η υγειονομική περίθαλψη, οι μεταφορές και η ενέργεια, που προσδιορίζονται ως βασικά στοιχεία για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

- Το **Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0»**, προβλέπει δράσεις στον τομέα της Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης: εξορθολογισμό της διακυβέρνησης και κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των επιπέδων της δημόσιας διοίκησης, που πρέπει να υλοποιηθούν με βάση το αυστηρό χρονοδιάγραμμα του Σχεδίου.
- Επιπλέον, η **Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025** αναγνωρίζει την ανάγκη για κεντρικά ψηφιακά εργαλεία και κατευθυντήριες γραμμές, αλλά επιτρέπει την εξειδίκευση σε τοπικό επίπεδο ως ρεαλιστικό αποτέλεσμα, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη για την Περιφέρεια να ευθυγραμμίσει την υφιστάμενη στρατηγική της με τους συγκεκριμένους στόχους της εθνικής στρατηγικής.
- Το θέμα του συνεδρίου αφορά τον **ρόλο της αξιολόγησης στην υποστήριξη της ανθεκτικότητας**. Καλούμαστε λοιπόν όπως καταλαβαίνουμε, να αναλάβουμε πρωτοβουλίες **για να συμβάλλουμε στη διεξοδική ανάλυση των πολλαπλών κρίσεων** (οικονομικές, χρηματοπιστωτικές, ανθρωπιστικές, κοινωνικές, πολιτικές κ.λπ.) και να υποστηρίξουμε την οικοδόμηση του μέλλοντος μέσω καλύτερων και πιο βιώσιμων πολιτικών. Παρακολουθούμε με πολύ ενδιαφέρον **το έργο της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης** και τα μηνύματα που προσπαθεί να μας μεταφέρει.

Επειδή αισθανόμαστε ότι μας συνδέει ένας **κοινός στόχος**: να διευρυνθεί το **γνωστικό υπόβαθρο των πολιτικών ιθυνόντων** όλων των επιπέδων, ώστε να έχουμε τη δυνατότητα να σχεδιάζουμε **ολοκληρωμένες, ενημερωμένες και καινοτόμες πολιτικές**. Σε έναν σύνθετο κόσμο, οι προκλήσεις της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης δεν μπορεί να περιοριστούν σε έναν συγκεκριμένο τομέα πολιτικής, ούτε σε ένα μόνο επίπεδο διακυβέρνησης.

Η ενδελεχής ανάλυση των προοπτικών του μέλλοντος, σε συνδυασμό με την αξιολόγηση των πολιτικών και των δράσεων μας, θα μας βοηθήσει να οικοδομήσουμε ένα ισχυρότερο και πιο ανθεκτικό μέλλον. Δεν μπορούμε να το κάνουμε αυτό μόνοι μας.

Πρέπει να **ξεπεράσουμε τα παραδοσιακά όρια των τομέων πολιτικής και των φορέων διακυβέρνησης**, όπως ήδη κάνουν οι συνάδελφοί μας στις χώρες που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή αυτής της τάσης, και να ενσωματώσουμε στο έργο μας **μια νέα προσέγγιση**:

Καλύτερος συντονισμός για καλύτερες πολιτικές.

- Οφείλουμε να κατανοήσουμε σε βάθος τις παγκόσμιες μεγα-τάσεις και **να σχεδιάσουμε το μέλλον με πιο συστηματικό τρόπο.**

Πρέπει όμως παράλληλα, και κυρίως, να βελτιώσουμε την ικανότητά μας όσον αφορά τον συντονισμό των πολιτικών, και τη συνεργασία στην **κινητοποίηση των πόρων**.

Να αξιοποιήσουμε τη **συστηματική γνώση που προσφέρει η επιστήμη** σχετικά με τις παγκόσμιες τάσεις και εξελίξεις για επιτύχουμε τον μετασχηματισμό των κοινωνιών μας προς το καλύτερο με ένα μόνο στόχο: τη βελτίωση της ζωής των ανθρώπων.

Η ώρα της αλλαγής είναι τώρα.

Χρειαζόμαστε μια **διαφορετική προσέγγιση για την ανάπτυξη**. Πρέπει γι' αυτό

- να οικοδομήσουμε μια ισχυρή συνεργασία μεταξύ του κεντρικού, περιφερειακού και τοπικού επιπέδου,
- **να εδραιώσουμε τη διαδικασία χάραξης πολιτικής μέσω ευρύτερης χρήσης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης,**
- να ενθαρρύνουμε τη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων,
- να προωθήσουμε την καινοτομία,
- να βελτιώσουμε την πρόσβαση και την ποιότητα των υπηρεσιών μας προς τους πολίτες,
- αλλά και να αποκτήσουμε ηγετική θέση στον πράσινο και ψηφιακό μετασχηματισμό,
- όπως και να διασφαλίσουμε μια υγιή και βιώσιμη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών.